

Rezümék
Tudományos ülészek
OSZK 2013. november 25.

Plenáris előadás

14.00 Margócsy István: A magyar nyelv térhódítása a 18. században

14.05 Berkes Katalin: Mire jó egy szerelmi regény? Enyedi György Aithiopika-fordítása
Mi volt az oka annak, hogy Enyedi György (1555–1597), a kolozsvári unitárius kollégium rektora latinra fordította Héliodórosz *Aithiopikáját*, s munkája csupán egyetlen 17. századi kéziratos másolatban maradt fent? Presztízszokok, kedvtelés, vagy esetleg szüksége volt erre munkájához, netán Héliodóroszt szerette volna népszerűsíteni? Erre keresi a választ az előadás.

14.25 Nagy Györgyi: Apponyi Sándor könyvgyűjtői szokásai

Apponyi Sándor (1844–1925) könyvgyűjtő, bibliográfus gyűjteményét az Országos Széchényi Könyvtárra hagyta. Már ifjúkora óta szenvedélyesen gyűjtötte a könyveket, Európa-szerte rendelkezett antikváriumi kapcsolatokkal, kora legnevesebb antikváriusaitól vásárolt. Az előadás elsősorban ezeket a külföldi kapcsolatokat tekinti át, nem megfeledkezve a kor néhány jelentős magyar könyvkereskedőjéről sem.

15.05 Terbe Erika: Lábjegyzet egy toldalékhoz. Kezeslevél Révai Miklós *Antiquitatesában*

Révai Miklós *Antiquitates literaturae Hungaricae* című könyvének függelékében hivatkozik Pray Györgynek egy 1773-as, Cornides Dánielhez írt levelére, melyben Pray egy 1493-ra datált magyar nyelvű kezeslevél szövegét is közli. Hogyan állapíthatjuk meg, mikori is valójában ez a kezeslevél és hol található most a Pray-level?

15.25 Vladár Zsuzsa: A Halotti Beszéd kétféle latin fordítása Sajnovics János *Demonstratiójában* és Révai Miklós *Antiquitatesában*

A Halotti Beszédnek több latin fordítását is ismerjük, a legkorábbi Sajnovics Jánosé, aki a magyar nyelv rokonságáról szóló *Demonstratio* című könyvében közölte. Szintén jelentős fordítás Révai Miklósé is, aki egész könyvet szentelt a Halotti Beszéd magyarázatának (*Antiquitates literaturae Hungaricae*, 1803). Az előadás a két latin fordítás összehasonlítását tárgyalja, ahol a különbségek gyakran értelmezésbeli eltéréseket is jelentenek, és rávilágítanak arra is, hogy a két fordítás eltérő céllal készült.

15.45 Stemler Ágnes: Mátyás Flórián tanulmánya a Halotti Beszédről

Mátyás Flórián (1818–1904), nyelvész, történész, Révai Miklós egyik megkésett “tanítványa”. A régi nyelv az ő számára is elsősorban normatív jelentőségű, a nyelvemlékek kutatását elsődleges feladatnak tartja, ezért egy nyelvtörténeti szótár összeállítását is tervezi. Ehhez átvizsgálta a 19. század közepén ismert magyar nyelvű kódexeinket és számos 16–17. századi nyomtatványt is. Természetesen a Halotti Beszéd sem maradt ki a sorból, az előadásban ismertetett tanulmánya ennek vizsgálatára vállalkozik.